roční příjem není větší nežli Kč 4.000“ ..... stanoví se v § 4. odstavci 1. výjimka, podle které osoby tam uvedené mají nárok na důchod pouze tenkrát a potud, když a pokud příjem z jejich podniků nepřevyšuje důchodu, jenž by mu podle zákona příslušel. V další větě téhož odstavce jest pak nařízeno, že totéž platí obdobně o příjmu z výslužných anebo zaopatřovacích požitků příslušejících od státu, země, kraje, obce atd., tedy ohledně oné kategorie válečných poškozenců, ku které náleží i stěžovatelka. Poněvadž pak předpis 1. odst. zmíněného §u 4. podobného ustanovení o hranici příjmu nemá a také na § 2. zákona neodkazuje, nelze právem tvrditi, že jednal úřad proti zákonu, jestliže, pokud jde o rok 1921, prohlásil nárok stěžovatelčin na důchod předků proto za vyloučený, poněvadž poskytnutím zaopatřovacích požitků městským důchodem se stěžovatelce dostalo náhrady k uhájení existence, kterážto náhrada požitky, jež by jí jinak dle zák. č. 142/20 a 39/22 příslušely, totiž ve výši 450 Kč, převyšuje o 100%.

(Nález Nejv. správ. soudu z 3. ledna 1927, č. 26.793/26.)

Poměry pracovní.

(Sestavuje Dr. J. Kotek.)

U toho, kdo zastává v podniku zodpovědné místo orgánu, jemuž náleží celý podnik říditi, vésti a spravovati, nelze výkony nad osmihodinovou pracovní dobu pokládati za zvláštní práce přes čas, jež by musily býti zvláště odměněny. — Mezinárodní smlouva o omezení pracovních hodin, vyhlášená pod č. 80 Sb. z. a n. z r. 1922, má v Československé republice platnost i vnitrostátní. Ustanovení §u 1, č. 1 zákona o osmihodinové době pracovní, z něhož stejně jako z důvodové zprávy (tisk 234) vysvítá, že pod ochranu zákona byly pojaty všechny osoby najímané za plat, může platiti jen pro osoby, jichž denní pracovní výkonnost dle povahy zaměstnání jest a může býti na určitý počet hodin omezena. Ohledně nich platí ustanovení zákona, že skutečná pracovní doba nesmí trvati déle než 8 hodin denně nebo 48 hodin týdně, ať jde o práci tělesnou nebo duševní, úmluva o delší pracovní době byla by proti kategorickému zákazu zákonnému, tedy nicotná, místní zvyklosti, jež se jinak utvořily, již neplatí a nové nemohou vzniknouti, úkony přes čas nutno pak zvlášť odměniti. Jde-li však o osobu, která celý podnik řídí a spravuje a jejíž činnost nemůže ani dle povahy věci býti omezena na hodiny a, spočívajíc na zvláštní důvěře, nedá se ani dobře kontrolovati, nelze výkony nad osmihodinovou dobu pracovní pokládati za zvláštní práce přes předepsaný čas, jež by musily býti zvlášť odměněny. Vzhledem k této zvláštní povaze zaměstnání se vyžaduje, aby se osoba takto v závodě zaměstnaná věnovala jemu zcela a úplně, a dle toho pak bývá také určen plat, jenž zahrnuje v sobě odměny za veškeru činnost.

(Rozh. ze 17. června 1926 Rv II 109.)

Předpis §u 3, odst. 1. zákona nevztahuje se na práce přes čas ve smyslu §§ 6 a 7 zákona. — Není závady, aby se nepracovalo během týdne i více než osm hodin, v případu §u 6 zákona i více než deset hodin denně. Rozdělení doby pracovní dohodou zaměstnavatelů a zaměstnanců ve smyslu §u 3 zák. o osmihodinové době pracovní nevztahuje se na práce přes čas ve smyslu §§ 6 a 7 zákona a může proto dobu práce přes čas stanoviti zaměstnavatel sám. — Za účelem zkrácení práce v jednotlivé dny v týdnu, na př. v sobotu, může se pracovati během týdne i více než 8 hodin denně, a jde-li o práce přes čas podle §u 6 zákona, také více než 10 hodin denně. — Zaměstnanci nepřísluší právo přezkoumati úřední povolení dané zaměstnavateli k práci přes čas. Nedostaví-li

se zaměstnanec k úředně povolené a řádně ohlášené práci přes čas, má zaměstnavatel důvod k jeho okamžitému propuštění ve smyslu §u 82, lit. f) živn. řádu.

(Rozh. z 23. září 1926, Rv II 84.)

Pojem prací pomocných, které ve smyslu §u 7 zák. o osmihodinové době pracovní nečítají se do doby pracovní a nevyžadují zvláštního povolení. „Pomocnými pracemi" ve smyslu §u 7, odst. 1. rozuměti sluší jen takové výkony pracovní, které nejsou součástí výrobního procesu samého a jsou časově odděleny („předcházejí" — „následují") od vlastní výroby. Pro posouzení, zda jde o „práce pomocné" a nikoli o výrobu, žádají se obě uvedená kriteria. Pro otázku, zda „čištění" náleží k pracem pomocným či nikoliv, je třeba uvážiti toto: Jde-li o „čištění", které nevyžaduje nijakých zvláštních znalostí, odborných zkušeností, jako na př. čištění místností, pak jde zřejmě o práci svou podstatou odlišnou od výroby. Také i čištění strojů může snad někdy býti pouhou „hrubou prací" toho rázu, která s výrobou, t. j. zpracováním nebo obráběním výrobního materiálu nemá nijakou vnitřní, nýbrž jen nahodilou vnější souvislost. Jde-li však o takové „čištění strojů", které podle povahy stroje a práce na něm náleží k obsluze stroje, stejně jako seřízení stroje k práci, spouštění, zastavování atd., a které je nezbytnou podmínkou fungování stroje a které proto musí býti vždy nebo aspoň zpravidla obstaráno právě dělníky k práci na stroji tom kvalifikovanými, tedy v tomto smyslu odbornými, nelze pak takové čištění stroje od vlastní výroby, t. j. od procesu zpracování nebo obrábění materiálu výrobního strojem odlišovati aspoň potud, pokud děje se v průběhu této výroby. Není proto možno prohlásiti obsluhu stroje za práci, která by pojmově byla nějakou zvláštní kategorií práce od práce výrobní odlišnou.

(Nález ze 17. března 1926, č. 3489.)

Soutěž na práci

»O účasti zaměstnanců na správě, zisku a ztrátách závodu«

vypisuje Sociální ústav Československé republiky z fondu Gruberova.

Cena bude udělena 3. května 1928 o třetím výročí předčasné smrti univ. prof. Dr. J. Grubera, vynikajícího našeho národního hospodáře, spoluzakladatele a předsedy Sociálního ústavu, na jehož paměť byl fond založen. Cena je 1500 Kč. Ucházeti o ni mohou se práce tištěné i rukopisné, zadané do 31. prosince 1927 kanceláři Sociálního ústavu Československé republiky v Praze II., Palackého nábřeží, Nová budova ministerstva sociální péče. Práce, jež má míti rozsah nejméně tří archů revuální osmerky, má podati přehled hnutí pro účast zaměstnanců na zisku a spolurisiku v závodě a o jeho provádění u nás i v cizině, přehled hlavní literatury a podle možnosti i zaznamenat zkušenosti, proč se to které schema zdařilo nebo nezdařilo. Sociální ústav si vyhražuje otisknouti ve svých publikacích za obvyklý honorář práci, cenou poctěnou. O přiznání ceny rozhodne předsednictvo Sociálního ústavu Československé republiky.